

عنوان مقاله:

بررسی آموزشی- تربیتی موضوع قوامیت مردان بر زنان در پرتو آموزه های قرآن کریم

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های اخلاقی، دوره 11، شماره 4 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

ریحانه امام جمعه - واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

جعفر نکونام - دانشگاه قم، قم، ایران

مهرداد عباسی - واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

سوره نساء یکی از سوره مدنی است. در این سوره مسائل و حقوق زنانشویی مطرح شده است. یکی از مسائل مطرح در این سوره «قوامیت» مردان بر زنان است. آیه سی و چهار این سوره قوامیت مردان بر زنان را براساس انفاق و تفضیل مردان بیان کرده است. مساله قوامیت مردان مورد توجه مفسران از آغاز تا به حال قرار گرفته و هرکدام از آنها براساس فرهنگ حاکم بر جامعه برداشت هایی از این آیه داشته اند. این آیه در مقام بیان اخلاقی موضوع تصدی امور مردان نسبت به زنان است و مفسران دو عنوان انفاق و تفضیل را عامل قوامیت بیان کرده و در تعیین مصداق انفاق و تفضیل دیدگاه های گوناگونی را ارائه داده اند. این دیدگاه ها از حالت افراط و تفریط فراوان برخوردار هستند. در این پژوهش براساس سیاق آیات سوره نساء و آیات قبل و بعد از آیه «قوامیت» و آیات دیگر در بقیه سوره ها ودقت در معنای انفاق و تفضیل و قوامیت به این نکات رسیده است که قوامیت قرابت و نزدیکی با تکالیف آموزشی و اخلاقی از جمله رفتار بر اساس عدل، رعایت حدود، رعایت اصل معروف، نفی ضرر و تعدی، گذشت و... از سوی مرد به زن است. و همچنین «حوزه نفوذ قوامیت مردان مربوط به مسائل خانوادگی و زنانشویی» است و حوزه های دیگر زندگی زنان را در بر نمی گیرد و زنان در بقیه موارد از اختیار تام برخوردار هستند. همچنین از سیاق آیات مرتبط با احکام زنانشویی و آیات قبل و بعد آیه ۳۴ سوره نساء میتوان دریافت که قوامیت مرد بر زن فقط مربوط به حوزه زنانشویی است و زن در سایر موقعیت های زندگی از شخصیت خاص و مستقل خود برخوردار است و در پیش گاه خدای متعال، تنها ملاک و معیار برتری تقوا می باشد. در نهایت از مجموع آموزه های اخلاقی اسلام استنباط می گردد که قوامیت مرد بر زن بر دو اساس است، «انفاق» که به پرداخت مهریه تفسیر شده است و «تفضیل» که براساس آیات دیگر قرآن می توان آن را به «روزی رسانی» تفسیر کرد. اسلام پایه احکام و حقوق مربوط به زن را بر مبنای فطرت وی قرار داده است، زیرا وظایف اجتماعی و تکالیف اعتباری به فطرت و سرشت انسان ختم می شود.

کلمات کلیدی:

سوره نساء، قوامیت، بررسی آموزشی- تربیتی، آموزه های اخلاقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1880943>

